

ЧЕТВРТО ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ YAYLALI против СРБИЈЕ

(Представка број 15887/15)

ПРЕСУДА

Члан 34 • Жртва • Одузимање законито стеченог накита који припада супрузи подносиоца представке и изрицање новчане казне подносиоцу представке услед пропуста да пријави предметни накит царинским органима током транзита кроз Србију • Статус жртве у специфичним околностима случаја • Подносилац представке је лично погођен претрпљеном штетом услед примене мере одузимања • Експлицитно признање од стране Уставног суда да је накит био у „поседу“ подносиоца представке

Члан 1. став 1. • Мирно уживање имовине • Обавезна природа одузимања није оставила дискреционо право домаћим властима да процене њену пропорционалност и лишила је подносиоца представке било какве разумне прилике да ефикасно оспори мере • Индивидуални и превелики терет наметнут подносиоцу представке

Припремила Служба Секретаријата. Не обавезује Суд.

СТРАЗБУР

17. септембар 2024. године

Ова пресуда ће постати правоснажна у околностима утврђеним у члану 44. став 2. Конвенције. Она може бити предмет редакцијских измена.

У предмету Yaylali против Србије,

Европски суд за људска права (Четврто одељење), на заседању Већа у саставу:

Gabriele Kucsko-Stadlmayer, *председница,*

Branko Lubarda,

Armen Harutyunyan,

Anja Seibert-Fohr,

Ana Maria Guerra Martins,

Anne Louise Bormann,

Sebastian Rădulețu, *судије,*

и Simeon Petrovski, *заменик секретара Одељења,*

Имајући у виду:

представку против Републике Србије (број 15887/15) поднету Суду према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција“) од стране турског држављанина, г. Mehmet Ali Yaylali (у даљем тексту: „подносилац“), дана 25. марта 2015. године;

одлуку да се о представци обавести Влада Републике Србије (у даљем тексту: „Влада”);

одлуку да се позове Влада Републике Турске да обавести Суд уколико жели да искористи своје право на мешање (члан 36. став 1. Конвенције) или уколико донесе одлуку да не искористи то право;

Запажања страна у спору;

Након већања на затвореној седници одржаној 21. маја и 25. јуна 2024. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена на други горенаведени датум:

УВОД

1. Предмет се односи на одузимање личног и законито стеченог накита, након што га подносилац није пријавио српским царинским органима током свог транзита кроз Србију, поред изрицања новчане казне, што наводно представља кршење његових права из члана 1. Протокола број 1 уз Конвенцију.

ЧИЊЕНИЦЕ

2. Подносилац представке је рођен 1964. године и живи у граду Еде (Холандија). Пред судом га је заступао г. С. Мутић, адвокат из Београда.

3. Владу су представљале њене заступнице, гђа В. Родић, а потом и гђа Н. Плавшић.

4. Чињенице предмета се могу сумирати на следећи начин.

5. Дана 19. јуна 2013. године, након пасошке контроле од стране граничне полиције, подносиоца су зауставили царински и полицијски службеници Тужене приликом уласка у Србију на граничном прелазу Батровци са Хрватском, на путу од Холандије ка Турској. На питање да ли има нешто да пријави, подносилац је одговорио да је код себе имао 1.500 евра (EUR) и личне ствари. Након што су царински службеници претресли аутомобил и пртљак подносиоца, прешли су на лични претрес, у присуству двојице полицијских службеника, при чему је један од њих приметио да се у торбици коју је подносилац носио око струка налази мала бела торба, у којој се налазило осам половних златних наруквица.

6. Истог дана, царински органи су привремено одузели нарукнице и покренули прекршајни поступак против подносиоца због непријављивања накита током царинске контроле, позивајући се на царински прекршај из члана 292. став 1. тачка 2) Царинског закона (видети став 20. доле). Према потврди о задржавању робе и записнику о царинском утврђивању вредности робе, нарукнице су биле тешке 254 грама, док је проценитељ проценио укупну вредност наруквица на износ од EUR 7.620 (EUR 30 по граму).

7. На рочишту одржаном тог дана пред Прекршајним судом у Сремској Митровици (Одељење суда у Шиду), подносилац је, у присуству преводиоца и без правног заступника, тврдио да златне нарукнице припадају његовој супрузи и да их је носио у Турску, где су намеравали да купе породичну кућу у Анталији. Намера му је била да нарукнице прода у случају да им затреба додатни новац за куповину горенаведене некретнине. Он је навео да су му се царински службеници обратили на лошем турском језику, и да није био свестан да је при уласку у Србију потребно пријавити предмете од злата на царини.

8. Решењем које је донето истог дана, Прекршајни суд је подносиоца огласио кривим за намерно непријављивање робе коју је унео на царинско подручје Републике Србије – конкретно, „осам половних наруквица”, од жутог метала који је изгледао као злато, укупне тежине 254 грама – и који је пронађен у малој торби у торбици коју је око појаса носио подносилац, приликом вршења личног претреса. Подносилац је стога починио царински прекршај прописан чланом 292. став 1. тачка 3) Царинског закона, а не тачком 2) како је наведено у прекршајној пријави (видети ст. 6. горе и 20. у наставку). Према мишљењу суда, појединац је намерно починио наведено дело уколико није поступио у складу са чланом 63. Царинског закона (видети став 18. у наставку), којим се захтева да свако лице које је ушло на царинско подручје пријави увезену робу.

9. Подносилац је кажњен новчаном казном од 55.000 српских динара (RSD; отприлике EUR 665 у предметно време) и наплаћеним трошковима у износу од RSD 1.000 (приближно EUR 12). Приликом изрицања новчане казне, суд је узео у обзир (i) тежину прекршаја; (ii) намеру подносиоца; (iii) чињеницу да нису постојале отежавајуће околности; и (iv) чињеницу да је постојало неколико олакшавајућих околности, као што су понашање подносиоца током трајања прекршајног поступка и његове личне околности, као и недостатак било какве раније прекршајне осуђиваности. Суд је, позивајући се на члан 40. Закона о прекршајима (видети став 24. у наставку), сматрао примереним, с обзиром на свеукупне околности случаја, да изрекне новчану казну у износу испод законског минимума (један до четири пута већи од објекта престапа), уз признавање да починилац није

нанео никакву озбиљну штету држави и да би значајно смањена новчана казна и даље одговарала жељеном ефекту одвраћања и казне, и спречила будућа слична кршења.

10. На крају, заштитну меру одузимања робе као предмета прекршаја, одузевши свих осам наруквица као предмет прекршаја. Приликом примене мере одузимања предмета, суд је констатовао обавезност санкције прописане чланом 298. Царинског закона (видети став 21. у наставку), а која ће бити извршена након што пресуда постане правноснажна. Наруквице су привремено одузете до окончања прекршајног поступка.

11. Дана 26. јуна 2013. године, подносилац, кога је заступао српски адвокат кога је сам изабрао, оспорио је меру одузимања предмета. Он је тврдио да је, упркос томе што има правни основ у члану 298. Царинског закона, та мера била противуставна, да представља кршење члана 58. Устава (видети став 17. у наставку), као и члана 1. Протокола број 1 уз Конвенцију, при чему је потоње директно примењиво у домаћем правном поретку. Када је реч о законитом пореклу наруквица, подносилац је поновио своје аргументе изнете пред првостепеним судом (видети став 7. горе) да је накит законито стекла његова супруга *Z.E.* и приложио, као доказ, потврде о куповини од 3. јануара 2013. године из златаре у Амстердаму у вези са златним накитом (22 карата) купљеним у периоду између 2. децембра 2011. и 3. јануара 2013. године по цени од EUR 12.825, заједно са одговарајућим сертификатима о аутентичности издатим на њено име. Он је поновио да је спорни накит носио у Турску, где је намеравао да купи породичну кућу, и да је исти намеравао да прода уколико му затребају додатна средства у ту сврху. Он је даље тврдио да је мера одузимања наруквица, чија је вредност процењена на EUR 12.825 (а не EUR 7.620 – видети став 6. горе), била „драстично” несразмерна учињеном прекршају и да не одговара намераваној сврси заштитних мера или сврси прекршајних санкција уопште. Сходно томе, она је била неоправдана и незаконита.

12. Дана 2. јула 2013. године, Прекршајни Апелациони суд – Одељење у Новом Саду одбацио је жалбу и потврдио првостепену пресуду, подржавајући разлоге дате у њој (видети ст. 8–10. горе). Он је потврдио да је мера одузимања предмета била обавезна, и да њено изрицање није препуштено нахођењу суда у случајевима непријављивања робе на граници, без обзира да ли је таква роба стечена на законит начин или не. Мера одузимања предмета је изречена у јавном интересу и у складу са законом.

13. Подносилац је 31. јула 2013. године, преко свог пуномоћника, поднео уставну жалбу, позивајући се на своје раније изнете аргументе и релевантно право (видети став 11. горе). Он је даље довео у питање уставност члана 298. Царинског закона (видети став 21. у наставку), који је у његовом случају довео до његовог прекомерног оптерећења услед обавезног одузимања његове законито стечене робе. Подносилац је прихватио да би одузимање предмета могло бити оправдано у случајевима када је предмет прекршаја стечен на незаконит начин или је био забрањен, као што су оружје, дрога или угрожене врсте. Међутим, он није нанео штету Туженој, с обзиром на то да није било забрањено преношење златног накита, док би само изрицање казне имало довољно одвраћајући ефекат како би се заштитио јавни интерес. Мера одузимања његовог законито стеченог накита је стога било незаконито, непотребно и непропорционално, те је њено изрицање представљало кршење његовог Уставом заштићеног права својине.

14. Уставни суд је 25. септембра 2014. године решењем (Уж-6226/2013) одбацио уставну жалбу подносиоца као очигледно неосновану, у којој је, у релевантном делу, утврдио следеће.

15. Приликом испитивања постојања „својине” у смислу члана 58. Устава (видети став 17. у наставку), Уставни суд је оценио да је, у случају подносиоца, реч о имовини подносиоца, конкретно о осам златних наруквица, укупне вредности EUR 12.825, које је његова супруга стекла куповином, на законит начин, што је потврђено потврдом о куповини коју је дотични предао суду. Према томе, у овом конкретном случају, имовина је стечена на законит начин и стога је заштићена на основу члана 58. став 1. Устава. Уставни суд је даље признао да је трајно одузимање претходно заплених наруквица представљало „мешање у права својине подносиоца”.

16. По мишљењу Уставног суда, мешање је било законито и правилно образложено, пошто је „изречено као обавезна мера у складу са чл. 292. и 298. Царинског закона” с обзиром на то да подносилац није поступио према члану 63. истог закона (видети ст. 18, 20. и 21. у наставку) и, као такво, није било потребно испитати аргументе подносиоца о недостатку пропорционалности.

РЕЛЕВАНТНИ ПРАВНИ ОКВИР И ПРАКСА

I. УСТАВ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ (ОБЈАВЉЕН У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РС”, БРОЈ 98/06)

17. Чланом 58. Устава јемчи се мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона. „Право на имовину” може бити одузето или ограничено само у јавном интересу (прописаном на основу закона),

уз накнаду која не може бити нижа од тржишне вредности. Законом се може ограничити начин коришћења имовине.

II. ЦАРИНСКИ ЗАКОН (ОБЈАВЉЕН У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РС”, БР. 18/10 И 111/11, ПРЕ ДАЉИХ ИЗМЕНА И ДОПУНА ОБЈАВЉЕНИХ У СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РС”, БР. 29/15, 108/16 И 113/17)

18. Чланом 63. Царинског закона, под називом „Превоз робе од царинске линије до места допремања”, у релевантним деловима је прописано да је лице које уноси робу на царинско подручје дужно да ту робу пријави и без одлагања превезе путем, на начин и у року који одреди царински орган, до царинарнице или другог места које је одобрио царински орган, или у слободну зону. Свако лице које преузме одговорност за превоз робе која је унета на царинско подручје постаје одговорно за испуњење обавезе пријављивања те робе.

19. Чланом 65. прописано је да робу која се уноси у царинско подручје Републике Србије царинарници допрема лице које је унело ту робу у царинско подручје или лице које је преузело одговорност за превоз те робе након њеног уласка, и то лице такође мора доставити податке о сажетој декларацији или декларацији претходно поднетој за такву робу. Према члану 66, ова одредба не искључује примену важећих правила која се односе на робу (i) коју са собом носе путници или (ii) која је стављена у одређени царински поступак без обавезе допремања робе царинарници.

20. Релевантни део члана 292. гласи:

„Новчаном казном од једноструког до четвороструког износа вредности робе која је предмет прекршаја, казниће се правно лице, предузетник и физичко лице, ако:

(1) уноси или износи робу ван граничног прелаза у време када гранични прелаз није отворен за промет или уноси или износи сакривену робу преко граничног прелаза (члан 58.);

(2) изузме робу испод царинског надзора, чиме се избегава царинска контрола (чл. 62, 72, 108, 123. и 131.);

(3) не пријави робу коју уноси преко граничног прелаза у царинско подручје Републике Србије или не допреми робу царинском органу (чл. 63. и 65.).”

21. Чланом 298. прописана је заштитна мера одузимања робе која је предмет прекршаја наведених у, између осталог, члану 292. Поред предмета прекршаја одузима се и преносно средство употребљено за смештај робе која је предмет прекршаја (попут контејнера, паковања или других предмета). Роба ће се одузети иако није својина учиниоца прекршаја. Роба која је предмет царинског прекршаја за коју је прописана заштитна мера одузимања робе, привремено се задржава и остаје под царинским надзором до окончања прекршајног поступка.

22. Најзад, чл. 288. и 290. прописују да се сва трајно одузета роба може јавно продавати, док се приходи остварени таквом продајом уплаћују у буџет Републике Србије.

23. Одредбе Закона о прекршајима примењују се на поступак за царинске прекршаје, у складу са чланом 306.

III. ЗАКОН О ПРЕКРШАЈИМА (ПРВИ ПУТ ОБЈАВЉЕН У „СЛУЖБЕНОМ ЛИСТУ СРЈ”, БР. 101/05 И 111/05, А ЗАТИМ У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РС”, БР. 116/08 И 111/09)

24. Члан 40, који се тиче ублажавања казне, гласи како следи:

„Ако се приликом одмеравања казне утврди да прекршајем нису проузроковане теже последице, а постоје олакшавајуће околности које указују да се и блажом казном може постићи сврха кажњавања, прописана казна се изузетно може ублажити тако што се може изрећи казна испод најмање мере казне која је прописана за тај прекршај, али не испод најмање законске мере те врсте казне.”

IV. УПУТСТВО НА ВЕБ-САЈТУ УПРАВЕ ЦАРИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

25. Према упутствима датим на веб-сајту Управе царина Републике Србије на енглеском језику¹,

„Личним накитом се сматра онај накит који носите на себи; међутим, уколико носите много накита на себи ... или имате много накита у свом пртљагу – дужни сте да пријавите постојање истог.

Веома је важно да то урадите, јер ће царински службеници већу количину накита третирати као непријављене драгоцености, те се лако можете наћи у ситуацији у којој кршите царинске прописе.

Најсигурније је пријавити све драгоцености које носите са собом и заштитити се од непријатности и ризика да такве драгоцености буду привремено или трајно одузете. Ово се односи на лични накит који носите на себи или у свом пртљагу, као и на ... инвестиционо злато у облику плоча, полуца и кованица. Сазнајте више о овој теми пре свог путовања на веб-сајту Управе царина Републике Србије у одељку Питања и одговори.”

ПРАВО

I. НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 1. ПРОТОКОЛА БРОЈ 1 УЗ КОНВЕНЦИЈУ

26. Подносилац се притуживао да је одузимање законито стеченог накита, након што је пропустио да га пријави српским царинским органима током транзита кроз Србију, представљало крајње несразмерну и неоправдану меру којом се крши члан 1. Протокола број 1 уз Конвенцију, који гласи како следи:

„Свако физичко или правно лице има право на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

1 Веб-сајт Управе царина Републике Србије: Корисне информације за путнике (carina.rs), последњи пут приступљено 5. јуна 2024. године

Најмање до 5. октобра 2023. године, релевантне информације на наведеној веб-сајту на енглеском језику гласе како следи:

„По доласку, путници су дужни да пријаве драгоцености (као што су лаптоп рачунари, камере и накит) чија је вредност већа од EUR 10.000 и да добију царинску декларацију од царинских службеника. Овај образац царинске декларације је потребан при одласку из земље. Непοштовање ове обавезе може за последицу имати одузимање драгоцености.”

Претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу с општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.”

A. Допуштеност

27. Влада није уложила било какав приговор у погледу допуштености притужбе подносиоца.

28. Међутим, чињеница да се подносилац притуживао на одузимање златних наруквица које су, према његовом сопственом признању, припадале његовој супрузи позива да Суд, по сопственој иницијативи, реши питање његовог статуса жртве, као питање које потпада под његову надлежност, без обзира на одсуство било каквог приговора Владе по овом питању (видети, на пример, *Sejdić u Finci protiv Босне и Херцеговине* [ВВ], бр. 27996/06 и 34836/06, став 27, ЕСЉП 2009; *Satakunnan Markkinapörssi Oy u Satamedia Oy против Финске* [ВВ], број 931/13, ст. 89. и 93, од 27. јуна 2017. године; и *Јаковљевић против Србије* (одл.), број 5158/12, став 29, од 13. октобра 2020. године).

29. Суд понавља да, како би се могао позвати на члан 34. Конвенције, подносилац мора испунити два услова: он или она морају спадају у једну од категорија подносилаца наведених у том члану, и морају бити у стању да докажу да су он или она жртва кршења Конвенције (видети *Vallianatos u др. против Грчке* [ВВ], бр. 29381/09 и 32684/09, став 47, ЕСЉП 2013 (изводи)). Међутим, мора постојати довољно директна веза између подносиоца и штете за коју сматра да је претрпео због наведеног кршења (видети *Gorraiz Lizarraga u др. против Шпаније*, број 62543/00, став 35, ЕСЉП 2004-III). Штавише, подносилац може да тврди повреду члана 1. Протокола број 1 само у оној мери у којој су се оспорене одлуке тикале његове или њене „својине” у смислу ове одредбе (видети, у погледу компатибилности *ratione materiae*, *Von Maltzan u др. против Немачке* (одл.) [ВВ], број 71916/01 и две друге представке, став 74(в), ЕСЉП 2005-V). У једном броју случајева, Суд је већ прогласио имовинскоправне жалбе недопуштеним због непостојања статуса жртве, где подносиоци нису тврдили нити пружили доказе да им одузета имовина припада (видети, на пример, за примену релевантних начела за одузимање новца који припада компанији или члановима породице, *Елисеев и Руски Елитни Клуб против Србије* (одл.), број 8144/07, ст. 32–36, од 10. јула 2018. године, и *Dagostin против Хрватске* (одл.) [ВВ], број 67644/12, ст. 23–26, од 23. маја 2017. године).

30. Међутим, Суд мора узети у обзир специфичне околности предметног случаја, које га разликују од горе наведене судске праксе. Из списка предмета и одлуке Уставног суда произилази да је подносилац тврдио да

наруквице припадају његовој супрузи у контексту објашњења законитог порекла накита, а не да би порицао своје власништво над истим. Што се тиче наводног одредишта наруквица, подносилац је навео да их је носио у транзиту кроз Србију на путу од Холандије до Турске, где је намеравао да их прода уколико буду потребна додатна средства за куповину породичне куће у Анталији (видети ст. 7, 11. и 15. горе). У тим околностима, Уставни суд је изричито признао да су наруквице власништво подносиоца, коју је законито стекла његова супруга, и да је имао „својину” која му даје право на заштиту према члану 58. Устава (видети став 15. горе у вези са изричитим ставом Уставног суда у том погледу).

31. Имајући у виду своје ограничене моћи да преиспита чињенице које су утврдили домаћи органи (видети *Savran protiv Danske* [ВВ], број 57467/15, став 189, од 7. децембра 2021. године и изворе који су у њему цитирани), Суд није у позицији да доведе у питање утврђивање чињеница од стране Уставног суда у вези са питањем својине, а самим тим ни да другачије одреди. Штавише, налаз Уставног суда да су наруквице представљале „својину” подносиоца није оповргнут, па чак ни оспорен од стране Владе (за разлику од случаја у, на пример, предмету *Imeri protiv Хрватске*, број 77668/14, ст. 50–51, од 24. јуна 2021. године), која је, напротив, подржала тај налаз (видети став 36. у наставку).

32. Поред тога, Суд примећује да се непријављена роба као предмет прекршаја, на основу Царинског закона, одузима од учиниоца тог прекршаја, без обзира на њено законито порекло или на то да ли је учинилац био власник непријављене робе или не (видети ст. 12. и 21. горе). Штавише, одузимање је у предметном случају подразумевало коначан пренос власништва над наруквицама, одузетих од подносиоца, на државу у оквиру прекршајног поступка у којем супруга подносиоца није била странка. Уставни суд је прихватио да је такво одузимање било законито у околностима предметног случаја (видети став 16. горе). У тим околностима, Влада није сугерисала, а камоли показала, да је супруга подносиоца могла да искористи било који правни пут, укључујући подношење посебне уставне жалбе, нити да би имала изгледе за успех коришћењем било каквог таквог правног пута зарад оспоравања, у сопственом својству, одузимања њених наруквица у поступку који се разматра у предметном случају. Суд не може занемарити ту чињеницу приликом тумачења критеријума „жртве”, јер би иначе претерано формалистичко, механичко и нефлексибилно тумачење тог аутономног концепта учинило заштиту права загарантованих Конвенцијом неделотворном и илузорном (видети, уопштено, *Micallef protiv Малте* [ВВ], број 17056/06, став 45, ЕСЉП 2009; *Karner protiv Аустрије*, број 40016/98, став 25, ЕСЉП 2003-IX; и *Gorraiz Lizarraga и др*, цитиран горе, став 38.).

33. Суд се уверио да горе наведене специфичне околности предметног случаја (видети ст. 31–32. горе) оправдавају његов закључак да је подносилац лично погођен штетом коју је претрпео мерама одузимања које су предузете у вези са накитом његове супруге, посебно због непобитног аргумента да се накит носио у циљу његове потенцијалне продаје ради финансирања куповине заједничке породичне куће. Сходно томе, подносилац се може сматрати „жртвом”, у смислу члана 34. Конвенције, одузимања осам златних наруквица, при чему те наруквице представљају „својину” у предметном случају (видети, *mutatis mutandis*, *Imeri*, ст. 53. и 63, цитиран горе).

34. На крају, Суд констатује да предметна представка није ни очигледно неоснована нити недопуштена по било ком другом основу наведеном у члану 35. Конвенције. Према томе, она се мора прогласити допуштеном.

В. Основаност

1. Поднесци страна

35. Подносилац је поновио своју притужбу и аргументе изнесене у оквиру домаћег поступка (видети ст. 11. и 13. горе).

36. Влада је признала да је дошло до мешања у права подносиоца по овом питању у вези са наруквицама које су законито стечене. Одузимање је представљало обавезну меру за предметни прекршај, с обзиром на члан 292. ст. 1. и 3. и члан 298. Царинског закона (видети ст. 20–21. горе). Мешање је стога било у складу са законом, пошто су власти примениле релевантне одредбе које су биле довољно доступне, јасне и предвидиве у погледу њихове примене. Штавише, одузимање непријављене робе је имало превенцију криминала као легитиман циљ, и било је пропорционално околностима.

37. Према мишљењу Владе, пропуст подносиоца, који је становник Европске уније, да се упозна са обавезом пријављивања робе не може представљати изговор за извршење прекршаја о коме је овде реч нити за избегавање одговорности (*ignorantia iuris nocet*). Приликом изрицања мера које су уследиле узети су у обзир „обим” предметног прекршаја и околности случаја. Конкретно, подносиоцу, као појединцу за кога је утврђено да је поступио намерно, изречена је новчана казна (видети став 9. горе) и трајно одузимање предмета прекршаја, што је била обавезна мера према закону.

38. На крају, Влада се позвала на одлуку Уставног суда (видети ст. 14–16. горе), налазећи да је мешање било засновано на закону и да није било места процени пропорционалности наметнутих мера због њихове обавезне природе.

2. Оцена Суда

(а) Општа начела

39. Општа начела релевантна за предметни случај сажета су у предмету *G.I.E.M. S.r.l. и др. против Италије* ([ВВ], број 1828/06 и 2 друге представке, ст. 289, 292. и 293, од 28. јуна 2018. године) како следи:

„289. Члан 1. Протокола број 1. садржи три различита правила: прво правило, наведено у првој реченици првог става, опште је природе и прописује начело мирног уживања имовине; друго правило, садржано у другој реченици првог става, обухвата лишавање имовине и подвргава га одређеним условима; треће правило, наведено у другом ставу, признаје да државе уговорнице имају право, између осталог, да регулишу коришћење имовине у складу са општим интересима и да обезбеде наплату казни. Ова три правила, међутим, нису „различита” у смислу неповезаности. Друго и треће правило се тичу посебних случајева мешања у право на мирно уживање имовине, те их стога треба тумачити у светлу општег начела изреченог у првом правилу.

...

292. Суд понавља да члан 1. Протокола број 1 пре свега захтева да свако мешање јавног органа у уживање имовине буде у складу са законом: према другој реченици првог става овог члана, свако лишавање имовине мора да „подлеже условима предвиђеним законом”; други став даје право државама да регулишу коришћење имовине применом ‚закон’. Штавише, владавина права, која представља један од основних принципа демократског друштва, инхерентна је за све чланове Конвенције.

293. Штавише, пошто је други став члана 1. Протокола број 1 потребно тумачити у светлу општег начела изреченог у почетној реченици тог члана, мора постојати разуман однос пропорционалности између употребљених средстава и циља који се жели постићи: Суд мора да утврди да ли је постигнута правична равнотежа између захтева општег интереса у овом погледу и интереса компаније појединца. Одлучујући на тај начин, Суд признаје да држава ужива широко поље слободне процене у погледу средстава која треба употребити и питања да ли су последице оправдане у општем интересу зарад постизања циља којем се тежи.”

(b) Примена горе наведених начела на предметни случај

(i) У погледу тога да ли је било мешања у право на имовину подносиоца и примењиво правило

40. Суд примењује да није спорно између страна да одлуке домаћих власти, којима се налаже одузимање непријављеног накита, представљају мешање у право подносиоца на мирно уживање његове имовине загарантовано чланом 1. Протокола број 1. уз Конвенцију.

41. Када је реч о томе које се од правила садржаних у члану 1. Протокола број 1 примењује, Суд примењује да су царински органи првобитно привремено одузели све непријављене наруквице и да су прекршајни судови накнадно изrekli, као казнену меру, трајно одузимање наруквица одузетих од подносиоца, што је подразумевало њихов коначан пренос у власништво Државе. Суд сматра да нема потребе да заузме јасан став по питању правила из члана 1. Протокола број 1 према којем би предмет требало да се испита – односно да ли је исти потребно испитати у контексту лишавања имовине или регулисања њене употребе – јер су начела који регулишу питање оправдања у оба контекста суштински иста, укључујући, иначе, легитимитет циља сваког мешања, као и његову пропорционалност и очување правичне равнотеже (видети, *mutatis mutandis*, *Denisova u Moiseyeva protiv Rusije*, број 16903/03, став 55, од 1. априла 2010. године, и *Credit Europe Leasing Ifn S.A. protiv Румуније*, број 38072/11, ст. 68–71, од 21. јула 2020. године).

(ii) У погледу тога да ли је мешање било прописано законом

42. Суд констатује да се царински прекршај за који је подносилац – путник у транзиту кроз Србију на путу из Холандије ка Турској – оглашен кривим састоји у томе што није пријавио осам половних златних наруквица царинским органима. Домаћи прекршајни судови су се позвали на члан 63. Царинског закона, којим се захтева да се роба која се увози на царинско подручје Србије пријави царинским органима. Они су се такође позвали и на члан 292. став 1. тачка 3) истог закона, који прописује прекршај и новчану казну за непоштовање те обавезе, као и општу обавезу допремања робе унесене на царинско подручје Србије из члана 65. тог закона (видети ст. 18, 19. и 20. горе). Исто тако, одузимање робе која није пријављена или допремљена царинској контроли, као заштитна мера која се примењује на учиниоце прекршаја прописаних, између осталог, чланом 292, имало је

правни основ у члану 298. истог закона (видети став 21. горе). Дакле, и прекршај у вези са непријављивањем или недопремањем робе и казне које су потом уследиле су биле прописане законом.

43. Суд понавља да постојање правног основа у домаћем праву сâмо по себи није довољно да задовољи начело законитости, које поред тога претпоставља да су важеће одредбе домаћег закона довољно доступне, прецизне и предвидиве у својој примени (видети, међу многим другим изворима, *Beyeler против Италије* [ВВ], број 33202/96, став 109, ЕСЈП 2000-I; *Baklanov против Русије*, број 68443/01, став 41, од 9. јуна 2005. године; и *Centro Europa 7 S.r.l. и Di Stefano против Италије* [ВВ], број 38433/09, став 187, ЕСЈП 2012). Ови квалитативни захтеви морају бити задовољени како у погледу дефиниције казненог дела, тако и у погледу казне коју такво дело носи са собом (видети *Del Río Prada против Шпаније* [ВВ], број 42750/09, став 91, ЕСЈП 2013), што, између осталог, значи да прекршаји и релевантне казне морају бити јасно дефинисани законом (видети *Соџте и др. против Белгије*, број 32492/96 и 4 друге представке, став 145, ЕСЈП 2000-VII).

44. Суд примећује да ниједан од надлежних домаћих органа укључених у предметни случај, као ни Влада, нису идентификовали било какве прописе који одређују у којој мери је путнику појединцу дозвољено да носи лично злато током транзита кроз царинску територију Републике Србије, а да се од њега не захтева да пријави или допреми исто националним царинским органима. Није било доказано да су упутства доступна на веб-сајту Управе царина Републике Србије (видети став 25. горе и одговарајућу фусноту) постојала у релевантно време. Међутим, домаћи судови се не могу окривити због тога што су пропустили да донесу одлуку о горе наведеним питањима, а која ни подносилац, и поред тога што је имао правног заступника, није покренуо пред њима (видети, *mutatis mutandis*, *Fu Quan, S.R.O. против Чешке Републике* [ВВ]), број 24827/14, став 123, од 1. јуна 2023. године). Заиста, у његовој уставној жалби поднетој Уставном суду, која се, у принципу, сматра делотворним домаћим правним леком у смислу члана 35. став 1. Конвенције (видети *Винчић и др. против Србије*, број 44698/06 и 30 др. представки, став 51, од 1. децембра 2009. године), аргументи подносиоца били су ограничени на обавезну природу одузимања и њену пропорционалност у односу на (законито) порекло накита (наводећи да то није одговарало суштини прекршаја и сврси дотичних санкција – видети ст. 11. и 13. горе). У поступку пред судом, подносилац се успутно осврнуо на питање законитости (видети став 35. горе), не пружајући било какве аргументе о прецизности или предвидивости законских одредби примењених у његовом случају.

45. У таквим околностима, и имајући у виду ограничену надлежност Суда да тумачи и примењује домаће право (видети *Fu Quan*, цитиран горе, став 120.), Суд сматра прикладним да се не бави питањем законитости спорне мере, већ да уместо тога испита да ли је предметно мешање имало легитиман циљ и да ли је било пропорционално (видети, *mutatis mutandis*, *Imeri*, став 81, цитиран горе).

(iii) Легитиман циљ

46. Суд прихвата да је мера одузимања имала за легитимни циљ спречавања криминала (видети став 36. горе).

(iv) Пропорционалност мешања

47. Преостало питање за Суд јесте да утврди да ли су национални органи, приликом примене спорне мере, успоставили потребну правичну равнотежу између права на имовину подносиоца и захтева општег интереса, узимајући у обзир поље слободне процене остављено Туженој у тој области. Потребна равнотежа неће бити постигнута уколико је дотични власник имовине морао да сноси „појединачан и прекомеран терет” (видети, међу многим другим изворима, *Gyrlyan против Русије*, број 35943/15, став 24, од 9. октобра 2018. године).

48. У предметном случају, Уставни суд није оценио да ли је налог за одузимање имовине подносиоца био пропорционалан, али је био уверен да је законит (видети став 16. горе).

49. Из доступног материјала и из поднесака Владе не произилази да је преношење злата или личног златног накита преко царинске границе Србије било незаконито, нити да је постојала било каква посебна забрана у погледу количине или вредности златног накита који се могао пренети уопште или приликом транзита (упоредити са предметом *AGOSI против Уједињеног Краљевства*, од 24. октобра 1986. године, став 55, Серија А број 108, у вези са забраном увоза златника). Одузето злато није било прокријумчарено, нити је било инструмент или приход од било какве криминалне активности (видети *Phillips против Уједињеног Краљевства*, број 41087/98, ст. 9–18, ЕСЈП 2001-VII, и *Uletek против Хрватске*, број 21613/16, став 65, од 31. октобра 2019. године).

50. Када је реч о понашању подносиоца, Суд констатује да је дотични пријавио износ од EUR 1.500 и личне ствари царинским органима након што је упитан да ли има да пријави било какву робу, али је пропустио да пријави златне нарукнице које су откривене током царинског претреса. Такав пропуст подносиоца је

класификован као намеран на основу тога што је он морао бити свестан обавезе декларисања робе, и стога је намерно прихватио последице свог пропуста да се придржава исте (видети став 8. горе; у погледу присуства или одсуства намере да се обману органи власти, упоредити са *Sadocha protiv Украјине*, број 77508/11, ст. 29–33, од 11. јула 2019. године; *Togrul protiv Бугарске*, број 20611/10, став 44, од 15. новембра 2018. године; *Gyrlyan*, цитиран горе, став 27; *Ismayilov protiv Русије*, број 30352/03, ст. 36–38, од 6. новембра 2008. године; и *Gabrić protiv Хрватске*, број 9702/04, ст. 38–39, од 5. фебруара 2009. године).

51. Нема назнака да је подносилац имао било какав кривични досије, нити су национални органи поседовали било какве информације о томе да је био ангажован на или под истрагом за било какву криминалну активност пре инцидента о коме је овде реч. Роба је законито стечена (видети ст. 12, 14. и 36. горе) и није било назнака о било каквој намјерној незаконитој употреби (видети, на пример, *Gabrić*, цитиран горе, ст. 36–37, са даљим референцама). Сходно томе, ништа не указује на то да су власти одузимањем златних наруквица од подносиоца настојале да спрече било какве незаконите активности, попут прања новца, трговине наркотицима или утаје пореза (видети, на пример, *Gabrić*, став 38, цитиран горе, и *Boljević protiv Хрватске*, број 43492/11, став 43, од 31. јануара 2017. године).

52. Из тога следи да је једини прекршај подносиоца био његов пропуст да пријави златне нарукнице царинским органима (упоредити са *Ismayilov*, цитиран горе, став 37.).

53. Суд понавља да, да би било пропорционално, мешање треба да одговара тежини повреде, а санкција тежини прекршаја чијем кажњавању је намењена – у предметном случају, непријављивање робе царинским органима – а не тежини неке претпостављене повреде која заправо није утврђена, као што је кривично дело прање новца или утаја царине, при чему се у предметном случају није ни помињало такво кршење (видети *Ismayilov*, став 38, цитиран горе; *Grifhorst protiv Француске*, број 28336/02, став 102, од 26. фебруара 2009. године; и *Boljević*, став 44, цитиран горе).

54. Уместо прописане новчане казне за предметни прекршај, прекршајни судови су, покушавајући да постигну равнотежу између различитих елемената, сматрали да су свеукупне околности налагале изрицање новчане казне испод прописаног законског минимума. Чинећи то, домаћи органи су признали да учинилац прекршаја није нанео озбиљну штету држави, и закључили да би значајно смањена новчана казна одговарала жељеном одвраћајућем и казненом ефекту и спречила будућа кршења прописа у случају подносиоца представке (видети став 9. горе).

55. Без обзира на горе наведено, домаћи судови су издали налог за одузимање непријављеног накита у целости, као предмета прекршаја, што представља меру која је очигледно била одвраћајућа и казнена по својој сврси (видети *Ismayilov*, став 38, и *Gabrić*, став 39, оба цитирана горе; упоредити са *Vendenoun protiv Француске*, од 24. фебруара 1994. године, став 47, Серија А број 284).

56. Суд примећује да је, како су утврдили домаћи судови, одузимање целокупне непријављене робе била обавезна мера, изречена уз новчану казну за царински прекршај (видети, *mutatis mutandis*, *Karapetyan protiv Грузије*, број 61233/12, став 36, од 15. октобра 2020. године). Домаћим властима није остављено дискреционо право, на основу Царинског закона (видети став 21. горе), да оцене пропорционалност мере и да у овом контексту узму у обзир чињеницу да је подносилац доказао закониту куповину личног накита. Суд је раније заузео став да, у погледу прекршаја који се тичу непријављеног новца, превише ригидан законодавни приступ често може довести до пропуста од стране домаћих власти да успоставе потребну правичну равнотежу између захтева од општег интереса и заштите права на имовину појединца (видети, *mutatis mutandis*, *Gyrlyan*, цитиран горе, ст. 30–31, и *Yaremychuk и др. против Украјине*, број 2720/13 и 6 др. представки, став 31, од 9. децембра 2021. године). Заиста, обавезна природа одузимања, поред новчане казне, можда је спречила домаће власти да процене појединачне околности и пропорционалности одузимања у предметном случају (видети став 16. горе).

57. Слично томе, аутоматска природа одузимања је лишила подносиоца било какве разумне прилике да изнесе свој случај пред надлежним органима у сврху ефективног оспоравања мера које ометају његова права на имовину и да има било какве изгледе за успех у том погледу (видети, међу многим другим изворима, *Yaremychuk*, цитиран горе; *Gyrlyan*, цитиран горе, став 24; *Boljević*, цитиран горе, став 41; *Andonoski protiv Бивше Југословенске Републике Македоније*, број 16225/08, став 38, од 17. септембра 2015. године; и *Rummi protiv Естоније*, број 63362/09, став 104, од 15. јануара 2015. године са даљим референцама у оквиру истог).

58. Претходна разматрања су довољна да омогуће Суду да закључи да је обавезно одузимање предметног златног накита представљало индивидуалан и превелик терет за подносиоца.

59. Сходно томе, дошло је до кршења члана 1. Протокола број 1. уз Конвенцију.

II. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

60. Члан 41 Конвенције гласи:

„Када Суд утврди кршење Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној страни.”

A. Штета

61. Подносилац је тражио износ од 7.620 евра (EUR), са обрачунатом каматом од 19. јуна 2013. године до датума исплате, на име материјалне штете. Он није поднео било какав захтев у погледу нематеријалне штете.

62. Влада је оспорила овај захтев.

63. Имајући у виду свој горе наведени налаз да је обавезно одузимање било непропорционално, Суд сматра да подносиоцу треба да досуди само износ који подносилац захтева (видети став 61. горе), који наизглед одговара вредности накита утврђеној у оквиру прекршајног поступка (видети став 6. горе; видети такође став 15. горе у погледу става Уставног суда о предметној вредности), заједно са свим порезима који се могу наплатити на тај износ (видети, *mutatis mutandis*, *Yaremiychuk и др.*, цитиран горе, став 46.); Суд истовремено одбија као непоткрепљен његов захтев у вези са обрачунатом каматом.

B. Трошкови и издаци

64. Подносилац представке је такође тражио износ од RSD 1.000 на име трошкова и издатака насталих пред домаћим судовима и пред Судом.

65. Влада је оспорила овај захтев.

66. Према судској пракси Суда, подносилац има право на повраћај трошкова и издатака само у оној мери у којој је доказано да су стварно и нужно настали и да су разумни у погледу њиховог квантитета. Односно, подносилац их је морао платити, или је дужан да их плати, у складу са законском или уговорном обавезом, и морали су бити неизбежни како би спречили утврђену повреду или добијање накнаде (видети, на пример, *Стеван Петровић против Србије*, бр. 6097/16 и 28999/19, став 186, од 20. априла 2021. године, и *Лакатош и др. против Србије*, број 3363/08, став 126, од 7. јануара 2014. године). У предметном случају, имајући у виду документацију у његовом поседу и горенаведене критеријуме, Суд сматра да је разумно досудити подносиоцу износ који тражи, као и било који порез који се може наплатити подносиоцу на тај износ.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Проглашава* представку допуштеном;

2. *Утврђује* да је дошло до повреде члана 1. Протокола број 1 уз Конвенцију;

3. *Утврђује*

(а) да Тужена мора да исплати подносиоцу, у року од три месеца од дана када ова пресуда постане правоснажна у складу са чланом 44. став 2. Конвенције, следеће износе које треба претворити у националну валуту Тужене по стопи која се примењује на дан исплате:

(i) EUR 7,620 (седам хиљада шест стотина двадесет евра), као и било који порез који се може наплатити у вези са материјалном штетом;

(ii) EUR 1,000 (хиљаду евра), као и било који порез који се може наплатити подносиоцу у вези са овим износом у погледу трошкова и издатака;

(b) да, по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба исплатити обичну камату на горе наведене износе по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена;

4. *Одбацује* преостали део захтева подносиоца за правично задовољење.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми дана 17. септембра 2024. године, у складу са правилом 77. ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Simeon Petrovski
заменик секретара

Gabriele Kucsko-Stadlmayer
председница

У складу са чланом 45. став 2. Конвенције и Правилком 74. став 2. Пословника Суда, издвојено мишљење судије Seibert-Fohr је приложено уз ову пресуду.

САГЛАСНО МИШЉЕЊЕ СУДИЈЕ SEIBERT-FOHR

1. Слажем се са закључком већине о повреди члана 1. Протокола број 1 уз Конвенцију. Своје мишљење овим путем пружам написмено и засебно из бриге за равноправност супружника како би објаснио да подносилац може само тврдити да је индиректна жртва у предметном случају. Иако је имао право да поднесе представку у име своје супруге, супруга подносиоца као власница одузете робе и, као резултат трајног одузимања, директна жртва повреде има право на надокнаду материјалне штете која одговара процењеној вредност накита (видети став 63. пресуде).

2. Према неспорним тврдњама подносиоца, његова супруга је била та која је набавила одузети накит (видети ст. 7. и 11. пресуде). Подносилац је исти носио са собом како би га продао уколико би то било потребно за куповину породичне куће у Турској. Другим речима, супруга му је за ту сврху поверила свој накит. Међутим, то га није учинило власником имовине сопствене супруге. И Уставни суд је у својој одлуци од 25. септембра 2014. године признао да су наруквице припадале супрузи подносиоца. Стога, када је подносилац покренуо поступак за оспоравање трајног одузимања, он је поступио у интересу своје супруге.

3. Додуше, Уставни суд је сматрао да је одузимање представљало мешање у право својине подносиоца заштићено на основу члана 58. став 1. Устава Републике Србије (видети став 15. пресуде). Међутим, према устаљеној судској пракси Суда, концепт „својине” има аутономно значење које је независно од формалне класификације у домаћем праву и поднесака Тужене. Стога, питање које треба испитати у сваком случају јесте да ли су околности случаја, посматране у целини, дале подносиоцу право на материјални интерес заштићен чланом 1. Протокола број 1 (видети *Anheuser-Busch Inc. против Португала* [ВВ], број 73049/01, став 63, ЕСЉП 2007-І; *Önerıldiz против Турске* [ВВ], број 48939/99, став 124, ЕСЉП 2004-ХІІ; *Broniowski против Пољске* [ВВ], број 31443/96, став 129, ЕСЉП 2004-V; *Beyeler против Италије* [ВВ], број 33202/96, став 100, ЕСЉП 2000-І; *Iatridis против Грчке* [ВВ], број 31107/96, став 54, ЕСЉП 1999-ІІ; *Centro Europa 7 S.R.L. u di Stefano против Италије* [ВВ], број 38433/09, став 171, ЕСЉП 2012; *Fabris против Француске* [ВВ], број 16574/08, ст. 49. и 51, ЕСЉП 2013; *Parrillo против Италије* [ВВ], број 46470/11, став 211, ЕСЉП 2015; *Bélané Nagy против Мађарске* [ВВ], број 53080/13, став 76, од 13. децембра 2016. године; и *Elif Kızıl против Турске*, број 4601/06, став 61, од 24. марта 2020. године). У овом контексту, Суд такође може узети у обзир домаћи закон који је био на снази у време наводног мешања под условом да ништа не указује на то да је тај закон у супротности са циљем и сврхом члана 1. Протокола број 1 (видети *Pressos Compania Naviera S.A. u др. против Белгије*, од 20. новембра 1995. године, став 31, Серија А број 332). Такође треба обратити пажњу на систем Конвенције у целини, укључујући, пре свега, родну равноправност. Било би непомирљиво са једнакошћу супружника када би муж аутоматски стекао право својине над имовином своје супруге.

4. С обзиром на чињеницу да је власништво супруге подносиоца над предметним наруквицама неспорно, и узимајући у обзир императивну природу равноправности супружника, не могу се сложити са ослањањем већине на налазе Уставног суда у вези са питањем власништва (видети став 31. пресуде). Штавише, не постоји ниједан други разлог да се подносилац сматра директном жртвом или да се претпостави да је имао сопствене власничке интересе у предметном случају (упоредити са *Molla Sali против Грчке* [ВВ], број 20452/14, ст. 128–32, од 19. децембра 2018. године). Одузимање се није тицало његове „својине” у смислу члана 1. Протокола број 1, док штета претрпљена услед повреде није довољно директно повезана са подносиоцем (за овај услов видети *Gorraiz Lizarraga u др. против Шпаније*, број 62543/00, став 35, ЕСЉП 2004-ІІІ). Другим речима, подносилац није био директно погођен у погледу његових власничких интереса услед штете претрпљене као резултат мера одузимања предузетих у вези са накитом његове супруге.

5. Уместо тога, подносилац се квалификује као индиректна жртва која има право да поднесе представку Суду у име своје супруге због следећих изузетних околности предметног случаја (за релевантност „изузетних околности” за легитимитет у погледу члана 1. Протокола број 1 видети, на пример, *Albert u др. против Мађарске*

[ВВ], број 5294/14, став 124. и ст. 135–45, од 7. јула 2020. године). Оне показују да он има сопствени правни интерес за подношење представке, чиме се омогућава Суду да му призна легитимитет.

Наруквице су одузете од подносиоца док је био на путу да купи породичну кућу, са циљем да их прода уколико му буду била потребна додатна средства. Стога не постоји опасност од различитих мишљења између подносиоца и његове супруге у предметном случају (видети, *mutatis mutandis*, *Kips DOO u Drekalović против Црне Горе*, број 28766/06, став 86, од 26. јуна 2018. године). Штавише, наруквице су трајно одузете у прекршајном поступку у коме је он био једина страна, и имао је право да оспори одузимање пред Уставним судом.

6. Суд је признао да у својој процени да ли блиски сродници имају легитимитет да поднесу представку, учешће подносиоца у домаћем поступку може представљати релевантан критеријум међу пар других (видети *Nölkenbockhoff против Немачке*, од 25. августа 1987. године, став 33, Серија А бр. 123; *Micallef против Малте* [ВВ], број 17056/06, ст. 48–49, ЕСЈП 2009; *Polanco Torres u Movilla Polanco против Шпаније*, број 34147/06, став 31, од 21. септембра 2010. године; и *Grădinar против Молдавије*, број 7170/02, ст. 98–99, од 8. априла 2008. године). Штавише, у предметном случају нема индикација да је супруга подносиоца могла да искористи било који правни пут како би оспорила одузимање њених (*sic!*) наруквица (видети став 32. пресуде) у сопственом својству.

7. Према томе, слажем се са већином да би било претерано формалистички, и да би заштиту права загарантованих Конвенцијом учинило неделотворном и илузорном, да је представка проглашена недопуштеном (видети, у овом погледу, *Micallef*, цитиран горе, став 45; *Karner против Аустрије*, број 40016/98, став 25, ЕСЈП 2003-IX; и *Gorraiz Lizarraga u др.*, цитиран горе, став 38.). Међутим, било би прикладније, и у складу са системом Конвенције, да се подносилац експлицитно опише као индиректна жртва.

8. У сваком случају, и из горе наведених разлога, одлуку о додели износа на име материјалне штете треба тумачити као засновану на очекивању да је подносилац дужан да пренесе суму добијену у том погледу на своју супругу. Алтернативно, накит треба да јој се врати уколико је још увек у поседу Тужене.